

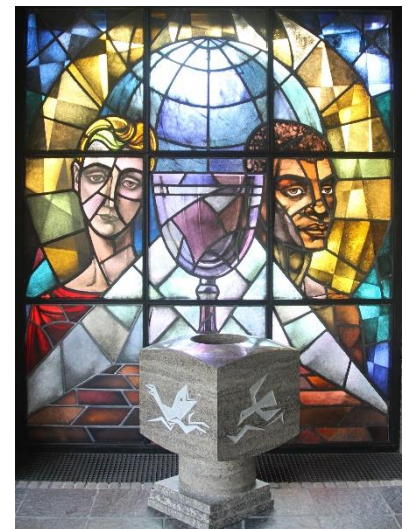
De kunst in de Petra-kerk

De ontwerper van de Petra-kerk, de architect David Zuiderhoek, had vanaf het eerste begin voor ogen om een 'totaal kunstwerk' tot stand te brengen. Dat houdt zoveel in als dat hij er naar streefde om behalve met de hoofdzaken van het gebouw zich ook wilde bezighouden met de vormgeving van allerlei onderdelen van meer ondergeschikte aard.

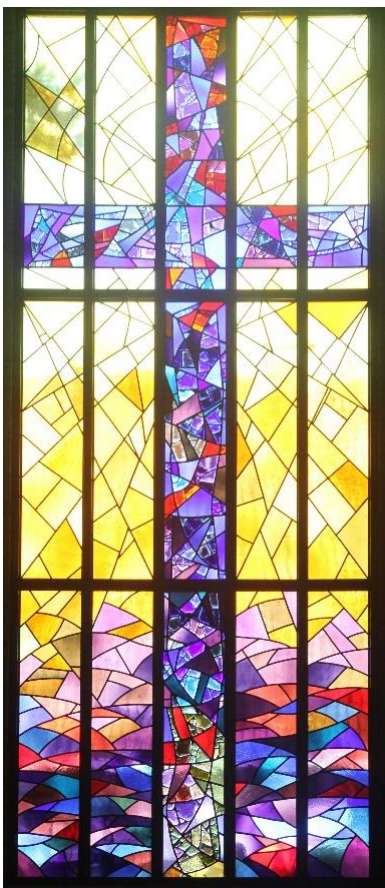
Wie nu in de kerk om zich heen kijkt ziet direct dat in de gevels van de kerkzaal een aantal grote raampartijen zijn bezet met sierlijke en veelkleurige glaskunst. Minder spectaculair maar even fraai zijn de houtsnijwerk panelen aan de kansel, daarover later meer. Eerst meer over de raampartijen

De oost- en westkant van het liturgisch centrum zijn met een door een sierlijk lijnenspel en enkele gekleurde glasbrokken, ingedeelde panelen bescheiden gehouden. In de kerkzaal daarentegen zijn in de noordkant naast het orgel en in de westkant van de zijbeuk twee reusachtige veelkleurige sierramen gekomen. In het door de architect voor de bouw van de kerk gemaakte bestek, is geen woord terug te vinden over het aanbrengen van sierglas in de geprojecteerde kozijnen.

Op de zuidelijke kop van de gang naast de kerkzaal, die oorspronkelijk was bedoeld als avondmaalsgang, vinden we een kleiner en uit meerdere panelen samengesteld raam met aan het Heilig Avondmaal gerelateerde voorstellingen. Weergegeven zijn onder andere een wereldbol, een avondmaalskelk, het avondmaalsbrood en twee hoofden.

Op de voorgrond het doopvont uit de Brugkerk

Het glaswerk van het raam naast het orgel is opgebouwd met brokken gekleurd glas gevat in loodstrippen, in zijn totaal weergevende een groot kruis,

Het meest spectaculair is echter het grote raam aan de westkant van de zijbeuk van de kerkzaal.

Hierin is centraal een manspersoon geplaatst die wordt omringd door allerlei dieren, bomen en planten. De overwegend blauwe onderzijde stelt uiteraard het water van de zee voor en daarin zijn een groot aantal vissen en ook andere dieren te zien. Ook in de luchten in het bovendeeel zijn meerdere vliegende vogels opgenomen.

Veel onderdelen van de totaal voorstelling zijn stukken gekleurd glas maar ook zijn op heel veel onderdelen door middel van brandschilder techniek lijnen en afbeeldingen aangebracht.

Het geheel wordt per afzonderlijk paneel bij elkaar gehouden door de loodstrippen waarmee de glasstukken worden verbonden.

In het door de architect voor de bouw van de kerk gemaakte bestek, is geen woord terug te vinden over het aanbrengen van sierglas in de geprojecteerde kozijnen.

Ook in de verslagen van de vergaderingen van de bouwcommissie vinden we er niets over terug. Toch is het aanvankelijk geplande gewone vensterglas, uiteindelijk uitgevoerd zoals we dat nu nog kunnen waarnemen.

Uit mondelinge overlevering is bekend dat toen het maken van een ontwerp voor de uitvoering van de glaskunstramen ter sprake kwam, door een lid van de bouwcommissie werd aangeboden dat voor een ontwerp geen kosten behoeften te worden gemaakt. Hij bood namelijk aan dat zijn dochter, de beeldend kunstenaar Ditta van den Bosch hiervoor gratis ontwerpen zou leveren.

Ditta van den Bosch: glas – en schilderkunst

Ditta was het oudste kind in het gezin van Cornelis (Cees) van den Bosch en Clasina Cornelia van Delft. Ze werd geboren in Zaandam in 1914, waar haar ouders toen woonden. Rond 1920 kwam het gezin weer terug in Veenendaal waar vader Van den Bosch vandaan kwam en werkte. Ditta verhuisde na haar huwelijk in 1952 met Albert Radstaak naar Bennkom en woonde later in Rhenen om uiteindelijk weer in Veenendaal haar laatste jaren door te brengen. Ditta bekwaamde zich in haar artistieke uitingen als leerling bij Edith Pijpers in Amersfoort en bij Roeland Koning in Apeldoorn.

Voor studiereizen verbleef zij onder andere in Schotland, Zuid Engeland en Zwitserland. Onder haar werken zijn behalve olieverfschilderingen op doek, aquarellen, tekeningen, portretten, stillevens, maar dus ook ontwerpen voor sierglasramen.

Haar stijl doet denken aan die van de Haagse School en tijdens haar leven zijn meerdere malen exposities van haar werken geweest zoals in 1974 bij een expositie bij de Heidemaatschappij in Arnhem.

Om destijds de zaal van het verenigingsgebouw Het Trefpunt te versieren schonk zij hiervoor aan de kerk een aantal van haar werken. Dit zijn de in gelijke lijsten gevatte olieverven op doek, die tijdens het onlangs gehouden Open Huis in de avondmaalsgang te zien waren. Door diverse schenkingen van particulieren zijn hieraan in de loop der jaren nog enkele werken toegevoegd zodat er bij het archief van de PGV nu ca. 15 werken van Ditta worden bewaard.

Over hoe en langs welke weg Ditta tot de gerealiseerde ontwerpen voor de ramen is gekomen, is weinig bekend. Tussentijdse varianten of alternatieven zijn niet bekend, op één uitzondering na. Voor het raam naast het orgel is ooit een schets met een andere voorstelling gemaakt. Uiteindelijk is dat raam hoger uitgevoerd omdat de geplande orgelgalerij kwam te vervallen en het raam nu lager bij de kerkzaal vloer begint.

Voor de voorstelling van het raam in de zijbeuk maakte Ditta speciale dierenstudies in het Ouwehands Dierenpark in Rhenen, waar zij ook woonde toen. Omdat de centrale mansfiguur hierin is opgenomen zoals deze is afgebeeld, wordt de indruk gewekt dat hier Adam is bedoeld die de dieren namen geeft.

Hoewel hierover nooit een formeel besluit is genomen, althans dit is niet in het archief terug te vinden, is in de kerkvolksmond, voor het raam de benaming 'scheppingsraam' meer en meer ingeburgerd.

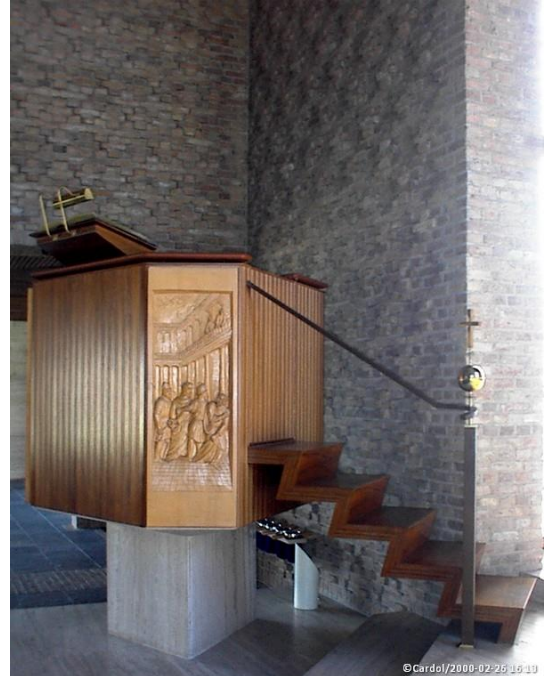

Dit zijn, een aantal van, de in gelijke lijsten gevatte olieverven op doek, die in de avondmaalsgang te zien waren.

Cor Wijker: verteller in hout

De preekstoel zoals die bij de inrichting van de Petrakerk werd gerealiseerd is gemaakt volgens het daarvoor door de architect gemaakte ontwerp.

Behalve de sierlijke, van geel koper gemaakte versiering op de baluster van het toegangstrapje, zijn aan de voorzijde van de kuip van de preekstoel, twee lindehouten gesneden panelen aangebracht, met voorstellingen van twee momenten uit het leven van Jezus. Aan de westkant wordt zijn 'gevangen neming' uitgebeeld en aan de oostzijde is een voorstelling van de 'verloochening door Petrus' weergegeven.

Let vooral op de sierlijk weergegeven haan, die zoals het bijbel verhaal ons vertelt, heel beeldend luid kraaiend wordt voorgesteld.

De beide panelen zijn gemaakt door de beeldsnijder en houtkunstenaar Cor Wijker. Cor Wijker leefde van 1890 tot 1969 en was dus ongeveer 70 jaar oud toen hij deze panelen ontwierp en maakte.

Cor Wijker was gespecialiseerd in het maken van christelijk religieuze voorstellingen en heeft voor een groot aantal kerken in Nederland kunstwerken gerealiseerd, meestal als houtsnijwerken waarin hij als beeldsnijder een reputatie had.

Van zijn hand zijn behalve grotere en kleinere panelen ook complete preekstoelen en bijvoorbeeld de nodige doopvonten bekend. Cor was een, wat heet 'autodidact' en had van nature de gave om dergelijke houtsnijwerken te maken.

Hij werkte vanuit zijn atelier in Egmond aan Zee en met name vanuit die omgeving zijn in de kop van Noord – Holland nogal wat werken van hem te zien.

Over de manier waarop Cor Wijker voor de kunstuitingen aan de preekstoel in beeld is gekomen is weinig bekend. Er zijn geen archiefstukken beschikbaar gebleven waaruit dit zou kunnen worden opgemaakt, maar naar verwachting zal hij vanuit het bureau van de architect van de kerk, zijn benaderd voor deze opdracht.

Wel is bekend dat voor het financieren van het realiseren van de preekstoel door de jeugdverenigingen van de kerk extra acties zijn gevoerd om de benodigde gelden bijeen te brengen.

Het voor de preekstoel in de begroting opgenomen bedrag was niet toereikend om ook nog de kunstuitingen te kunnen betalen. Hoeveel aan de panelen ten koste is gelegd, is niet meer bekend omdat helaas van de bouw van de kerk alle facturen verloren zijn geraakt.